

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN PHAN HIỂN

**TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ NGUỒN THU
BẢO HIỂM XÃ HỘI ĐỐI VỚI CÁC DOANH NGHIỆP
TRỰC THU TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI
TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Trần Văn Dung

THÁI NGUYÊN, NĂM 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của riêng tôi. Các số liệu sử dụng phân tích trong luận án có nguồn gốc rõ ràng, đã công bố theo đúng quy định. Các kết quả nghiên cứu trong luận án do tôi tự tìm hiểu, phân tích một cách trung thực, khách quan và phù hợp với thực tiễn của Việt Nam. Các kết quả này chưa từng được công bố trong bất kỳ nghiên cứu nào khác.

Tác giả

Nguyễn Phan Hiển

LỜI CẢM ƠN

Sau hai năm học tập, nghiên cứu chương trình Thạc sỹ Quản lý kinh tế của Trường Đại học kinh tế và quản trị kinh doanh Thái Nguyên tổ chức tại Trường Cao đẳng công nghiệp thực phẩm Phú Thọ, đã trang bị cho chúng tôi những kiến thức tổng hợp và hệ thống. Trong quá trình học tập cũng như hoàn thành Luận văn tốt nghiệp tôi đã nhận được sự giúp đỡ quý báu của tập thể giáo viên Trường Đại học kinh tế và QTKD Thái Nguyên; Khoa sau đại học thuộc Trường Đại học kinh tế và QTKD Thái Nguyên;

Đặc biệt tác giả xin chân thành cảm ơn Thầy hướng dẫn **TS. Trần Văn Dung** đã dành nhiều thời gian, công sức, trí tuệ để chỉ dẫn giúp đỡ tác giả hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Do điều kiện về thời gian cũng như hạn chế về trình độ của bản thân, thêm vào đó vấn đề nghiên cứu còn mới mẻ nên đề tài không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong nhận được sự đóng góp, bổ sung của các thầy, Hội đồng chấm luận văn tốt nghiệp để đề tài được hoàn thiện hơn.

Phú Thọ, tháng 03 năm 2013

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các ký hiệu, chữ viết tắt.....	vii
Danh mục các bảng	viii
Danh mục các hình.....	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học của đề tài nghiên cứu	3
5. Bố cục của luận văn	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ QUẢN LÝ NGUỒN	
THU BẢO HIỂM XÃ HỘI	5
1.1. Khái quát chung về Bảo hiểm xã hội	5
1.1.1. Sự cần thiết khách quan của BHXH trong nền kinh tế thị trường.....	5
1.1.2. Khái niệm về Bảo hiểm xã hội.....	6
1.1.3. Nguồn thu Bảo hiểm xã hội	8
1.1.4. Vai trò của công tác thu Bảo hiểm xã hội.....	9
1.2. Quản lý nguồn thu Bảo hiểm xã hội	11
1.2.1. Thế nào là quản lý	11
1.2.2. Quản lý nhà nước đối với hoạt động bảo hiểm xã hội	13
1.2.3. Quản lý nguồn thu Bảo hiểm xã hội	14
1.2.4. Đặc điểm quản lý nguồn thu từ doanh nghiệp	16
1.2.5. Những quy phạm pháp luật chủ yếu điều chỉnh công tác quản lý thu BHXH ở Việt Nam	16

1.3. Kinh nghiệm quản lý nguồn thu Bảo hiểm xã hội	23
1.3.1. Kinh nghiệm quản lý nguồn thu BHXH một số nước trên thế giới.....	23
1.3.2. Kinh nghiệm một số tỉnh của Việt Nam	26
1.3.3. Bài học kinh nghiệm đối với Bảo hiểm xã hội tỉnh Phú Thọ	27
1.3.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến công tác quản lý thu	28
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	31
2.1. Phương pháp nghiên cứu.....	32
2.1.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu.....	32
2.1.2. Phương pháp thu thập thông tin	32
2.1.3. Phương pháp tổng hợp thông tin.....	33
2.1.4. Phương pháp phân tích thông tin	33
2.2. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	33
Chương 3: THỰC TRẠNG VỀ TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ NGUỒN THU BẢO HIỂM XÃ HỘI ĐỐI VỚI CÁC DOANH NGHIỆP TRỰC THU TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI TỈNH PHÚ THỌ	34
3.1. Giới thiệu địa bàn nghiên cứu	34
3.1.1. Các điều kiện tự nhiên.....	34
3.1.2. Đánh giá chung về tiềm năng phát triển kinh tế của tỉnh Phú Thọ.....	35
3.2. Thực trạng hoạt động quản lý thu BHXH từ các doanh nghiệp trực thu tại BHXH tỉnh Phú Thọ	35
3.2.1. Vài nét về Bảo hiểm xã hội tỉnh Phú Thọ	35
3.2.2. Nội dung hoạt động thu BHXH	41
3.2.3. Phân cấp và quy trình quản lý thu.....	44
3.2.4. Những quy định về thu BHXH	46
3.3. Thực trạng công tác thu BHXH trên địa bàn tỉnh Phú Thọ	47
3.3.1. Thực trạng ban hành văn bản quy phạm pháp luật về công tác quản lý BHXH	47

3.3.2. Thực trạng tổ chức quản lý và thực hiện chính sách của nhà nước đối với hoạt động bảo hiểm xã hội trong những năm qua	51
3.3.3. Thực trạng thanh tra, kiểm tra việc chấp hành pháp luật về BHXH; Giải quyết khiếu nại, tố cáo và xử lý vi phạm pháp luật về BHXH.....	53
3.3.4. Hệ thống tổ chức quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội.....	54
3.4. Thực trạng tham gia BHXH bắt buộc tại BHXH tỉnh Phú Thọ.....	57
3.4.1. Thực hiện mức tiền lương làm căn cứ đóng BHXH	58
3.4.2. Thực trạng thực hiện thu BHXH của BHXH tỉnh Phú Thọ.....	62
3.4.3. Tình hình nợ đọng BHXH ở BHXH tỉnh Phú Thọ	65
3.5. Đánh giá thực trạng công tác quản lý thu BHXH giai đoạn vừa qua	67
3.5.1. Những mặt đã đạt được	67
3.5.2. Những mặt hạn chế	68
3.6. Kết quả thu BHXH đối với các doanh nghiệp trực thu tại BHXH tỉnh Phú Thọ.....	70
3.6.1. Kết quả thu BHXH.....	70
3.6.2. Kết quả thực hiện truy thu nợ đọng BHXH	73
3.7. Đánh giá thực trạng thu BHXH	74
3.7.1. Đánh giá chung về công tác thu BHXH.....	74
3.7.2. Nguyên nhân	77
3.7.3 Đánh giá kết quả thu BHXH đối với các doanh nghiệp trực thu tại BHXH tỉnh Phú Thọ	79
Chương 4: MỘT SỐ GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ NGUỒN THU ĐỐI VỚI CÁC DOANH NGHIỆP TRỰC THU TẠI BẢO HIỂM XÃ HỘI TỈNH PHÚ THỌ	82
4.1. Định hướng và mục tiêu phát triển của Bảo hiểm xã hội tỉnh Phú Thọ trong thời gian tới	82
4.1.1. Định hướng phát triển	82

4.1.2. Mục tiêu phát triển	83
4.2. Một số giải pháp nhằm tăng cường quản lý nguồn thu BHXH đối với các doanh nghiệp trực thu tại Bảo hiểm xã hội Tỉnh Phú Thọ	84
4.2.1. Một số nguyên tắc trong việc hoàn thiện công tác quản lý thu Bảo hiểm xã hội.....	84
4.2.2. Một số giải pháp nhằm tăng cường quản lý nguồn thu Bảo hiểm xã hội đối với các doanh nghiệp trực thu tại BHXH tỉnh đến năm 2015 và tầm nhìn đến năm 2020	85
4.3. Kiến nghị để thực hiện các giải pháp	88
4.3.1. Kiến nghị với Nhà nước.....	88
4.3.2. Về phía BHXH tỉnh Phú Thọ.....	90
4.3.3. Kiến nghị với cấp uỷ, chính quyền địa phương	92
KẾT LUẬN	93
TÀI LIỆU THAM KHẢO	95
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

BHXH	:	Bảo hiểm xã hội
BHYT	:	Bảo hiểm y tế
CTYCP	:	Công ty cổ phần
DN	:	Doanh nghiệp
DNNN	:	Doanh nghiệp Nhà nước
DNNQD	:	Doanh nghiệp ngoài quốc doanh
ĐĐT	:	Đảng, đoàn thể
ĐKKD	:	Đăng ký kinh doanh
HCSN	:	Hành chính, sự nghiệp
ILO	:	Tổ chức lao động Thế giới
LĐ&TBXH	:	Lao động và Thương binh xã hội
LĐLĐ	:	Liên đoàn Lao động
NSNN	:	Ngân sách Nhà nước
NĐ	:	Nghị định
NN	:	Nhà nước
QĐ	:	Quyết định
SD	:	Sử dụng
TNLD - BNN	:	Tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp
TT	:	Thông tư
ASXH	:	An sinh xã hội
CNTT	:	Công nghệ thông tin

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Cơ cấu GDP theo ngành kinh tế	35
Bảng 3.2: Kết quả thu BHXH từ năm 2007 - 2011	36
Bảng 3.3: Tình hình thu - chi BHXH.....	37
Bảng 3.4: Số lao động tham gia BHXH theo khối loại hình năm 2008	57
Bảng 3.5: Tổng hợp mức tiền lương đóng BHXH từ năm 2008-2010.....	59
Bảng 3.6: Tình hình nợ đọng BHXH từ năm 2008 - 2011 ở BHXH tỉnh Phú Thọ	66
Bảng 3.7: Kết quả thực hiện kế hoạch thu BHXH từ năm 2007 - 2011 tại khối trực thu của BHXH tỉnh Phú Thọ	70
Bảng 3.8: Kết quả thu BHXH bắt buộc đối với các đơn vị trực thu tại BHXH tỉnh Phú Thọ từ năm 2007- 2011.....	71
Bảng 3.9: Kết quả thu Bảo hiểm xã hội theo khối loại hình đối với các đơn vị trực thu tại BHXH tỉnh Phú Thọ từ năm 2007 - 2011.....	72
Bảng 3.10: Kết quả truy thu nợ đọng của các doanh nghiệp trực thu tại BHXH tỉnh Phú Thọ	74

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1. Mô tả quá trình quản lý	11
Hình 1.2. Bốn chức năng của quản lý	12
Hình 3.1: Tình hình thu - chi BHXH	37
Hình 3.2: Sơ đồ mô hình tổng quan về phân cấp quản lý thu BHXH	44
Hình 3.3: Tình hình nợ giai đoạn 2008 - 2011 của BHXH tỉnh Phú Thọ.....	67